Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

zo 14. októbra 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Poľnohospodárstvo – Spoločná poľnohospodárska politika – Režimy priamej podpory – Spoločné pravidlá – Režim jednotnej platby – Nariadenie (ES) č. 1120/2009 – Článok 2 písm. c) – Pojem ‚trvalé pasienky' – Striedanie plodín – Prirodzené a pravidelné záplavy lúk a pasienkov nachádzajúcich sa v oblasti osobitnej ochrany prírody"

Vo veci C-373/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie (Vojvodský správny súd Štetín, Poľsko) z 18. júna 2020 a doručený Súdnemu dvoru 6. augusta 2020, ktorý súvisí s konaním:

A. M.

proti

Dyrektor Z. Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predsedníčka šiestej komory I. Ziemele (spravodajkyňa), vykonávajúca funkciu predsedníčky siedmej komory, sudcovia P. G. Xuereb a A. Kumin,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– A. M., osobne,

– Dyrektor Z. Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, v zastúpení: J. Goc-Celuch, radca prawny,

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca

* Jazyk konania: poľština.

– Európska komisia, v zastúpení: M. Kaduczak a A. Sauka, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 písm. c) nariadenia Komisie (ES) č. 1120/2009 z 29. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie režimu jednotnej platby ustanoveného v hlave III nariadenia Rady (ES) č. 73/2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov (Ú. v. EÚ L 316, 2009, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi A. M., poľnohospodárom, a Dyrektor Z. Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (riaditeľ regionálnej pobočky Agentúry pre reštrukturalizáciu a modernizáciu poľnohospodárstva) vo veci rozhodnutia tohto riaditeľa, ktorým boli A. M. zamietnuté určité agroenvironmentálne platby a bola mu uložená povinnosť vrátiť sumy, ktoré mu už z tohto titulu boli vyplatené, a to z dôvodu, že tento poľnohospodár údajne na pôde klasifikovanej ako „trvalé pasienky“ v zmysle článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009 praktizoval striedanie plodín po jej zaplavení alebo zatopení.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1698/2005

3 Článok 50a nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 277, 2005, s. 1) v znení zmenenom nariadením Rady (ES) č. 74/2009 z 19. januára 2009 (Ú. v. EÚ L 30, 2009, s. 100) (ďalej len „nariadenie č. 1698/2005“) s názvom „Hlavné požiadavky“ v odseku 1 stanovuje:

„Príjemca dostávajúci platby podľa článku 36 písm. a) bodov i) až v) a podľa článku 36 písm. b) bodov i), iv) a v) musí dodržiavať v celom podniku požiadavky týkajúce sa správy podľa právnych predpisov a dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu ustanovené v článkoch 5 a 6 a v prílohách II a III nariadenia [Rady] (ES) č. 73/2009 [z 19. januára 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1782/2003 (Ú. v. EÚ L 30, 2009, s. 16)].“

4 Nariadenie č. 1698/2005 bolo zrušené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 487).

Nariadenie č. 73/2009

5 Odôvodnenie 7 nariadenia č. 73/2009 znelo takto:

„Nariadenie [Rady] (ES) č. 1782/2003 [z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001 (Ú. v. EÚ L 270, 2003, s. 1; Mim. vyd. 03/040, s. 269)] uznalo, že trvalé pasienky majú pozitívny účinok na životné prostredie. Opatrenia v uvedenom nariadení, ktorých cieľom je podporiť zachovanie súčasných trvalých pasienkov, aby sa zabránilo ich rozsiahlej premene na ornú pôdu, by sa mali zachovať.“

6 Články 4 až 6 nariadenia č. 73/2009 boli uvedené v kapitole 1, nazvanej „Krížové plnenie“, patriacej do jeho hlavy II s názvom „Všeobecné ustanovenia o priamych platbách“ a týkali sa požiadaviek, ktoré musel každý poľnohospodár, ktorý dostával priame platby, dodržiavať.

7 V prílohe II k nariadeniu č. 73/2009, nazvanej „Povinné požiadavky na hospodárenie uvedené v článkoch 4 a 5“ bola uvedená okrem iného smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102).

8 Príloha III tohto nariadenia, nazvaná „Dobrý poľnohospodársky a environmentálny stav uvedený v článku 6“, stanovovala, najmä pokiaľ ide o minimálnu mieru údržby, potrebu zachovať krajinné prvky, vrátane živých plotov, rybníkov, priekop, stromov v rade, v skupine alebo izolovane a medzí.

9 Nariadenie č. 73/2009 bolo zrušené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 608).

Nariadenie č. 1120/2009

10 Článok 2 nariadenia č. 1120/2009, nazvaný „Vymedzenia pojmov“, stanovoval:

„Na účely hlavy III nariadenia [č. 73/2009] a na účely tohto nariadenia sa použijú tieto vymedzenia pojmov:

…

c) ‚trvalý pasienok‘ je pôda, ktorá sa minimálne päť rokov používa na pestovanie bylinných kŕmnych plodín prirodzene (samoosiate) alebo prostredníctvom kultivácie (sejba) a nie je zahrnutá v systéme hospodárstva na striedanie plodín, okrem pôdy vyňatej…; a v tejto súvislosti ‚trávy alebo iné bylinné kŕmne plodiny‘ sú všetky bylinné rastliny, ktoré zvyčajne rastú na prirodzených pasienkoch alebo sú zahrnuté v zmesiach osiva pre pasienky alebo lúky v členských štátoch (aj nevyužívaných na spásanie zvieratami). Členské štáty môžu zahrnúť plodiny pestované na ornej pôde uvedené v prílohe I;

…“

11 Nariadenie č. 1120/2009 bolo zrušené delegovaným nariadením Komisie (EÚ) č. 639/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie č. 1307/2013 a mení príloha X k uvedenému nariadeniu (Ú. v. EÚ L 181, 2014, s. 1).

Poľské právo

12 Článok 5 Ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (zákon o podpore rozvoja vidieka zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka v rámci programu rozvoja vidieka na roky 2007 – 2013) zo 7. marca 2007 stanovuje:

„1. Program sa vykonáva na poľskom území a zahŕňa tieto opatrenia:

…

(14) agroenvironmentálny program,

…“

13 Článok 18a tohto zákona stanovuje:

„Ak poskytnutie podpory podlieha pravidlám a kritériám krížového plnenia uvedeným v nariadení [č. 73/2009]… a v ustanoveniach práva Únie prijatých podľa tohto nariadenia, pod ‚pravidlami a kritériami‘ sa rozumejú tie pravidlá a kritériá, ktoré sú definované v ustanoveniach týkajúcich sa platieb v rámci režimov priamej podpory.“

14 Článok 1 Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy“ objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (vyhláška ministra poľnohospodárstva a rozvoja vidieka o podrobných podmienkach a spôsoboch poskytovania finančnej pomoci v rámci „Agroenvironmentálneho programu“ patriaceho do Programu rozvoja vidieka na roky 2007 – 2013) z 13. marca 2013 (ďalej len „agroenvironmentálna vyhláška“) znie takto:

„Táto vyhláška ustanovuje podrobné pravidlá a postupy poskytovania, vyplácania a vrátenia finančnej pomoci (ďalej len ‚agroenvironmentálna platba‘) poskytnutej v rámci opatrenia „agroenvironmentálneho programu“ patriaceho do programu rozvoja vidieka na obdobie 2007 – 2013 (ďalej len ‚program‘), a najmä:

…

(5) spôsob, ako sa vyhodnocuje závažnosť porušení uvedených v článku 54 ods. 1 písm. c) nariadenia [Komisie] (ES) č. 1122/2009 [z 30. novembra 2009, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 73/2009, pokiaľ ide o krížové plnenie, moduláciu a integrovaný správny a kontrolný systém v rámci schém priamej podpory pre poľnohospodárov ustanovených uvedeným nariadením, ako aj podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o krížové plnenie v rámci schémy

podpory ustanovenej pre odvetvie vinohradníctva a vinárstva (Ú. v. EÚ L 316, 2009, s. 65)],… pokiaľ ide o nedodržanie minimálnych požiadaviek týkajúcich sa používania hnojív a výrobkov na ochranu zdravia rastlín,

(6) percentuálne zníženie agroenvironmentálnej platby v závislosti od posúdenia závažnosti zisteného nedodržania požiadaviek, ako aj prípadov nedodržania predpisov, ktoré sa považujú za menej závažné, uvedené v článku 24 ods. 2 nariadenia [č. 73/2009],

…“

15 Článok 2 tejto vyhlášky znie:

„1. Agroenvironmentálna platba sa poskytne poľnohospodárovi v zmysle článku 2 písm. a) nariadenia č. 73/2009 (ďalej len ‚poľnohospodár‘), ak:

…

(3) plní agroenvironmentálny záväzok prijatý na obdobie piatich rokov stanovený v článku 39 nariadenia [č. 1698/2005] (ďalej len ‚agroenvironmentálny záväzok‘), ktorý obsahuje požiadavky, ktoré idú nad rámec základných požiadaviek v rámci osobitných opatrení a ich variantov v súlade s agroenvironmentálnym akčným plánom,

…“

16 Článok 4 uvedenej vyhlášky stanovuje:

„1. Agroenvironmentálny záväzok sa plní v rámci jedného alebo viacerých z týchto balíkov:

…

(2) Balík 2. Ekologické poľnohospodárstvo,

(3) Balík 3. Extenzívne trvalé pasienky,

…

2. Poľnohospodár, ktorý plní agroenvironmentálny záväzok:

(1) v poľnohospodárskom podniku zachováva trvalé pasienky – v zmysle článku 2 písm. c) nariadenia [č. 1120/2009] (ďalej len ‚trvalé pasienky‘) – existujúce v uvedenom poľnohospodárskom podniku a uvedené v agroenvironmentálnom pláne činnosti, ako aj poľnohospodárske krajinné prvky nevyužívané na poľnohospodárske účely, ktoré predstavujú útočisko pre voľne žijúce živočíchy, ktoré existujú v priestoroch uvedeného poľnohospodárskeho podniku a sú uvedené v danom pláne,

…“

17 Článok 38 ods. 6 tej istej vyhlášky stanovuje:

„Ak poľnohospodár nezachoval žiadne trvalé pasienky alebo poľnohospodársky krajinný prvok, nevyužívaný na poľnohospodárske účely, existujúci v poľnohospodárskom podniku a uvedený v agroenvironmentálnom pláne v zmysle článku 4 ods. 2 bodu 1, agroenvironmentálna platba sa tomuto poľnohospodárovi vyplatí vo výške zníženej o 20 % za rok, v ktorom bolo toto nedodržanie zistené.“

18 Príloha 3 k agroenvironmentálnej vyhláške s názvom „Požiadavky pre jednotlivé balíky a ich varianty“ obsahuje tieto spresnenia:

„…

II. Balík 2. Ekologické poľnohospodárstvo

…

(2) v prípade súčasného výkonu opatrení na tej istej poľnohospodárskej pôde:

Balík 3. Extenzívne trvalé pasienky – kosenie v primeranej lehote stanovenej v časti III.

…

III. Balík 3. Extenzívne trvalé pasienky.

…

2. Dodatočné požiadavky týkajúce sa balíka v prípade kosenia trvalých pasienkov:

…“

19 Rozporządzenie nr 14/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie Ińskiego Parku Krajobrazowego (vyhláška západopomoranského vojvodu č. 14/2005 vo veci chránenej krajinnej oblasti Ińsko) z 27. júla 2005 v článku 3 ods. 1 stanovuje:

„V chránenej krajinnej oblasti je zakázané:

…

(8) vypĺňanie, zasýpanie a transformácia vodných útvarov a mokradí.“

20 Rozporządzenie nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego (vyhláška západopomoranského vojvodu č. 36/2005 o pláne ochrany chránenej krajinnej oblasti Ińsko) z 10. novembra 2005 v článku 2 ods. 1 stanovuje:

„Cieľom ochrany chránenej krajinnej oblasti je zachovanie, rozšírenie a podpora jej prírodného, historického a kultúrneho bohatstva, ako aj jej krajinných prvkov za podmienok udržateľného rozvoja, a to najmä:

…

(3) zachovať populácie vzácnych a chránených druhov húb, rastlín a živočíchov, ako aj ich biotopov, a najmä voľne žijúcich vtáky a ich biotopov v oblasti osobitnej ochrany vtáctva Natura 2000 Ostoja Ińska PLB 320008,

…

2. Ciele uvedené v odseku 1 sa dosahujú prostredníctvom:

(1) zachovania a, pokiaľ ide o zničené alebo poškodené prírodné prvky, obnovy:

…
c) lesných porastov nachádzajúcich sa na poliach, pri cestách a vodných plochách, ako aj rybníkov nachádzajúcich sa na poliach alebo v lesoch,

…“

21 Článok 3 ods. 1 tejto vyhlášky znie takto:

„Na účely uskutočnenia cieľov ochrany parku treba určiť tieto prírodné podmienky:

…

(4) územie chránenej krajinnej oblasti pretína rozvodnica medzi povodiami riek Rega a Ina a skoro celé územie chránenej krajinnej oblasti sa nachádza v povodí rieky Ina,

…

(6) chránená krajinná oblasť vytvára biotopy uvedené v štrnástich kategóriách prílohy I k smernici [92/43],

…“

22 Článok 4 uvedenej vyhlášky stanovuje:

„Určenie a vymedzenie prostriedkov na odstránenie alebo obmedzenie existujúcich a potenciálnych, vnútorných a vonkajších hrozieb, ako aj ich účinkov sú uvedené v nižšie uvedenej tabuľke:

…

‚Prostriedky na odstránenie alebo zníženie hrozieb a ich účinkov‘:

…

13 – Realizácia agroenvironmentálnych programov a kódexu dobrej poľnohospodárskej praxe… Ochrana lesných porastov nachádzajúcich sa na poliach a v okolí rybníkov a iných neobrábaných plôch. Vytvorenie alebo rozšírenie ‚nárazníkových‘ zón v okolí:

vodných útvarov s minimálnou šírkou 20 m

…

21 – Vylúčenie nových ochranných zariadení proti zaplaveniu používaných výlučne na odvodňovanie. Zlepšenie zadržiavania vôd spomalením ich odtoku prostredníctvom zábran obmedzujúcich odtok vody, neudržiavanie odvodňovacích priekop… zablokovanie odtoku vôd odvodňovacími zariadeniami na neobrábaných plochách nachádzajúcich sa na poliach (rybníky, rašeliniská a mokrade).“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

23 V roku 2009 začal A. M., poľnohospodár, plniť päťročný agroenvironmentálny záväzok na obdobie rokov 2009 – 2013 v rámci balíkov 2 (ekologické poľnohospodárstvo) a 3 (trvalé extenzívne pasienky) prílohy 2 k agroenvironmentálnej vyhláške. Z tohto dôvodu prijal tento poľnohospodár v období rokov 2009 – 2011 platby na deklarované plochy.

24 Na žiadosť tohto poľnohospodára, ktorý znížil deklarovanú plochu na účely platby z dôvodu dlhotrvajúceho zaplavenia a zatopenia v tejto oblasti, ktoré zabránilo pokoseniu lúk a pasienkov v stanovených lehotách, priznal prvostupňový správny orgán uvedenému poľnohospodárovi v roku 2012 zníženú platbu.

25 V roku 2013, ktorý je referenčným rokom v rámci sporu vo veci samej, A. M. podal žiadosť o agroenvironmentálne platby, pričom v rámci týchto balíkov deklaroval plochy totožné s tými, ktoré boli deklarované v období rokov 2009 – 2011, pričom tvrdil, že zníženie deklarovanej plochy v roku 2012 nemôže mať vplyv na plochu deklarovanú v roku 2013, pretože jednak nebol zodpovedný za predmetné zaplavenie a zatopenie a jednak lúky a pasienky pokosil po stanovenom dátume. K tomuto pokoseniu skutočne došlo v októbri 2012, čo bolo potvrdené inšpekciou vykonanou prvostupňovým správnym orgánom 15. októbra 2012.

26 Prvostupňový správny orgán však v šiestom rozhodnutí o skutkových okolnostiach sporu vo veci samej dospel k záveru, že pokiaľ ide o plochu, ku ktorej zaplaveniu a zatopeniu došlo, bolo pretrvávajúce využívanie pôdy ako trvalých pasienkov prerušené, a že aj keby ju bolo v relatívne krátkom čase možné vyčleniť na poľnohospodársku výrobu, táto pôda by sa nemohla považovať za trvalé pasienky, keďže A. M. v dôsledku zaplavenia a zatopenia pôdy klasifikovanej ako trvalé pasienky praktizoval striedanie plodín.

27 Po neúspešných podaniach opravných prostriedkov na druhostupňový správny orgán sa A. M. obrátil na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie (Vojvodský správny súd Štetín, Poľsko), pričom sa dovolával najmä porušenia článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009.

28 Tento súd uvádza, že otázka, či trvalé pasienky stratia svoje vlastnosti a účel, keď sú použité na striedanie plodín, ako ju vykladajú vnútroštátne orgány, teda keď sú vystavené zaplaveniu a zatopeniu, nie je jednoznačná.

29 Za týchto okolností Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie (Vojvodský správny súd Štetín) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú vnútroštátne orgány správne chápať definíciu pojmu ‚trvalý pasienok' uvedenú v článku 2 písm. c) nariadenia… [č. 1120/2009] v tom zmysle, že pravidelné prirodzené zaplavenie a zatopenie lúk a pastvín nachádzajúcich sa v osobitne chránenej oblasti (oblasť Natura 2000; chránená krajinná oblasť Ińsko) spôsobuje, že táto pôda podlieha takzvanému ‚striedaniu plodín' a vedie k prerušeniu päťročného (alebo dlhšieho) obdobia, počas ktorého sa na danú pôdu toto ‚striedanie plodín' nevzťahuje, na základe čoho dochádza k odňatiu alebo obmedzeniu agroenvironmentálnej platby pre poľnohospodára, ako aj k ďalším finančným následkom spojeným s prerušením päťročného obdobia vykonávania agroenvironmentálneho programu?"

O prejudiciálnej otázke

30 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009 vykladať v tom zmysle, že z rozsahu pojmu „trvalý pasienok" v zmysle tohto ustanovenia sú vylúčené lúky alebo pasienky nachádzajúce sa v osobitne chránenom území, ktoré sú vystavené pravidelnému prirodzenému zaplaveniu a zatopeniu z dôvodu, že v dôsledku takéhoto zaplavenia alebo zatopenia dochádza na dotknutých pozemkoch k „striedaniu plodín" v zmysle tohto ustanovenia.

31 Podľa článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009 sú „trvalé pasienky" vymedzené ako „pôda, ktorá sa minimálne päť rokov používa na pestovanie bylinných kŕmnych plodín prirodzene (samoosiate) alebo prostredníctvom kultivácie (sejba) a nie je zahrnutá v systéme hospodárstva na striedanie plodín, okrem pôdy vyňatej".

32 Ako vyplýva zo znenia tejto definície, na to, aby sa na pôdu mohol vzťahovať pojem „trvalý pasienok" v zmysle tohto ustanovenia, musia byť splnené dve podmienky: jednak musí byť táto pôda využívaná na pestovanie bylinných kŕmnych plodín a jednak uvedená pôda najmenej päť rokov nesmie byť súčasťou systému striedania plodín.

33 V prejednávanej veci je nesporné, pokiaľ ide o prvú podmienku, že dotknutá pôda je využívaná na pestovanie bylinných kŕmnych plodín, a preto je táto podmienka splnená.

34 Pokiaľ ide o druhú podmienku, vnútroštátny súd chce vedieť, či je možné domnievať sa, že pravidelným prirodzeným zaplavením alebo zatopením lúk a pasienkov nachádzajúcich sa v osobitne chránenom území dochádza k striedaniu plodín. Ak by to tak totiž bolo, bolo by potrebné konštatovať, že tieto lúky a pasienky sú vylúčené z rozsahu pojmu „trvalý pasienok" uvedeného v článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009.

35 Treba uviesť, že pojem „striedanie plodín" nie je definovaný ani v nariadení č. 1120/2009, ktoré určuje pravidlá na vykonávanie režimu jednotnej platby stanoveného v hlave III nariadenia č. 73/2009, ani v tomto poslednom uvedenom nariadení.

36 Podľa ustálenej judikatúry je pri výklade ustanovení práva Únie potrebné zohľadniť nielen ich znenie podľa jeho obvyklého významu v bežnom jazyku, ale aj kontext a ciele, ktoré sledujú právne predpisy, ktorých sú súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. júna 2010, Pontini a i., C-375/08, EU:C:2010:365, bod 58, a z 29. júla 2019, Pelham a i., C-476/17, EU:C:2019:624, bod 28, ako aj citovanú judikatúru).

37 V prvom rade, pokiaľ ide o znenie článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009, treba uviesť, že pojem „striedanie plodín“ vo svojom bežnom zmysle označuje poľnohospodársku prax, ktorou sa rôzne plodiny postupne pestujú na tom istom pozemku pôdy počas určitého obdobia s cieľom zachovať plodnosť pôdy a zmierniť účinky spôsobené škodcami.

38 Nemožno sa však domnievať, že pravidelné prirodzené zaplavenie a zatopenie lúk a pasienkov, a to tým viac, ak trvá počas obmedzenej doby, ako uvádza vnútroštátny súd, možno považovať za takúto „poľnohospodársku prax“, keďže k nemu dochádza nezávisle od vôle dotknutého poľnohospodára a je výsledkom prírodných a pravidelných javov, často málo predvídateľných. Okrem toho takéto javy nemajú za následok striedanie rôznych „plodín“ na tej istej parcele pôdy, keďže zo samotného pojmu „plodina“ v jeho bežnom význame vyplýva činnosť spočívajúca v obrábaní pôdy na účely pestovania rastlín.

39 V tejto súvislosti Súdny dvor navyše v rozsudku z 2. októbra 2014, Grund (C-47/13, EU:C:2014:2248, bod 33), rozhodol, že o „striedanie plodín“ v zmysle článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009 ide len v prípade pestovania inej ako bylinnej kŕmnej plodiny.

40 Ako teda Súdny dvor pripomenul v tomto rozsudku, na účely kvalifikácie „trvalých pasienkov“ v zmysle článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009 je dôležité používanie alebo skutočné vyčlenenie dotknutej pôdy. Naopak na účely tejto kvalifikácie sú irelevantné druhy bylín alebo dokonca použité technické postupy, ako je orba alebo vertikutácia s výsevom, ako aj druh rastlín rastúcich na dotknutom poľnohospodárskom povrchu [pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. októbra 2014, Grund, C-47/13, EU:C:2014:2248, bod 35, a z 30. apríla 2020, Grécko/Komisia (Trvalé pasienky), C-797/18 P, EU:C:2020:340, bod 63, ako aj citovanú judikatúru].

41 Ako pritom v podstate zdôrazňujú poľská vláda a Európska komisia, pravidelné prirodzené zaplavenie alebo zatopenie pôdy nachádzajúcej sa v osobitne chránenej oblasti nemá samo osebe vplyv na klasifikáciu dotknutej pôdy ako trvalého pasienku v zmysle uvedeného ustanovenia. Hoci totiž takéto javy môžu mať vplyv na čas kosenia, nemenia vyčlenenie tejto pôdy ani nepredstavujú „striedanie plodín“ v zmysle článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009. Predovšetkým nijako nepredstavujú produkciu „inej plodiny“ akýmkoľvek technickým postupom.

42 V druhom rade takýto výklad potvrdzujú ciele sledované dotknutou právnou úpravou a kontext, do ktorého táto právna úprava patrí.

43 V tejto súvislosti odôvodnenie 7 nariadenia č. 73/2009 uvádza, že z dôvodu pozitívnych účinkov trvalých pasienkov treba prijať opatrenia, ktorých cieľom je podporiť zachovanie súčasných trvalých pasienkov, aby sa zabránilo ich rozsiahlej premene na ornú pôdu (pozri v tomto zmysle tiež rozsudky z 2. októbra 2014, Grund, C-47/13, EU:C:2014:2248, bod 36, a z 9. júna 2016, Planes Bresco, C-333/15 a C-334/15, EU:C:2016:426, bod 45).

44 Vylúčenie kvalifikácie takejto pôdy ako „trvalých pasienkov“ v zmysle článku 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009 len z toho dôvodu, že opakovane čelí prirodzenému zaplaveniu alebo zatopeniu, by bolo v rozpore s cieľom takéhoto zachovania (pozri analogicky rozsudok z 2. októbra 2014, Grund, C-47/13, EU:C:2014:2248, bod 38).

45 Na druhej strane Súdny dvor už mal príležitosť pripomenúť, že ochrana životného prostredia, ktorá predstavuje jeden zo základných cieľov Únie, sa musí považovať za cieľ, ktorý je súčasťou spoločnej politiky v oblasti poľnohospodárstva, a presnejšie, že je súčasťou cieľov režimu jednotnej platby (rozsudok z 9. júna 2016, Planes Bresco, C-333/15 a C-334/15, EU:C:2016:426, bod 46, ako aj citovaná judikatúra).

46 V tejto súvislosti vnútroštátny súd zdôraznil, že dotknuté lúky a pasienky sa nachádzajú v osobitne chránenej oblasti (oblasť Natura 2000, chránená krajinná oblasť Ińsko; prirodzené biotopy uvedené v štrnástich kategóriách prílohy I k smernici 92/43). Z toho vyplýva, ako zdôrazňuje poľská vláda, že na dotknutú pôdu sa z tohto dôvodu vzťahuje celý súbor obmedzení, ktoré vyplývajú z povinných požiadaviek.

47 V prejednávanej veci medzi tieto obmedzenia patria obmedzenia stanovené v článku 50a ods. 1 nariadenia č. 1698/2005, podľa ktorého každý príjemca dostávajúci okrem iného platby „Natura 2000“ musí dodržiavať v celom podniku povinné požiadavky týkajúce sa hospodárenia a dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu stanovené najmä v prílohách II a III k nariadeniu (ES) č. 73/2009. V tejto súvislosti platí, že zatiaľ čo príloha II nariadenia č. 73/2009 stanovovala, pokiaľ ide o povinné požiadavky na hospodárenie, uvedené v článkoch 4 a 5 tohto nariadenia, povinnosť dodržiavať požiadavky smernice 92/43, príloha III k nariadeniu č. 73/2009 týkajúca sa dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu podľa článku 6 tohto nariadenia ukladala povinnosť zachovať krajinné prvky, vrátane prípadných živých plotov, rybníkov, priekop, stromov v rade, v skupine alebo izolovane a medzí.

48 Takéto požiadavky vyplývajú tiež z vyhlášky západopomoranského vojvodu č. 36/2005 o pláne ochrany chránenej krajinnej oblasti Ińsko, ktorá vylučuje inštaláciu nových zariadení na ochranu pred záplavami používanými výlučne na účely odvodňovania, a najmä stanovuje zlepšenie zadržiavania vôd, ukončenie údržby odtokových priekop alebo aj zablokovanie odtoku vody.

49 Výklad pojmu „striedanie plodín“, aký zastáva riaditeľ regionálnej pobočky Agentúry pre reštrukturalizáciu a modernizáciu poľnohospodárstva, ktorý by pokrýval prirodzené a opakované zaplavenie alebo zatopenie pôdy, ktorá sa nachádza v osobitne chránenej oblasti, takže by dotknutá pôda bola vylúčená z rozsahu pojmu „trvalé pasienky“, v dôsledku čoho by poľnohospodári boli zbavení priamych platieb, hoci konali v súlade s uplatniteľnými environmentálnymi požiadavkami právnej úpravy, by bol v rozpore s cieľom pripomenutým v bode 45 tohto rozsudku a znamenal by riziko, že týchto poľnohospodárov odradí od využívania pôdy nachádzajúcej sa v osobitne chránenej oblasti ako trvalých pasienkov, hoci sa v týchto oblastiach vyskytuje viacero typov prirodzených biotopov uvedených
v prílohe I k smernici 92/43, ktoré umožňujú zachovať stav populácií voľne žijúcej fauny a flóry.

50 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 2 písm. c) nariadenia č. 1120/2009 sa má vykladať v tom zmysle, že z rozsahu pojmu „trvalý pasienok“ v zmysle tohto ustanovenia nie sú vylúčené lúky alebo pasienky nachádzajúce sa v osobitne chránenom území, ktoré sú vystavené pravidelnému prirodzenému zaplaveniu a zatopeniu, keďže v dôsledku takéhoto zaplavenia alebo zatopenia nedochádza na dotknutých pozemkoch k „striedaniu plodín“ v zmysle tohto ustanovenia.

O trovách

51 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

Článok 2 písm. c) nariadenia Komisie (ES) č. 1120/2009 z 29. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie režimu jednotnej platby ustanoveného v hlave III nariadenia Rady (ES) č. 73/2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, sa má vykladať v tom zmysle, že z rozsahu pojmu „trvalý pasienok“ v zmysle tohto ustanovenia nie sú vylúčené lúky alebo pasienky nachádzajúce sa v osobitne chránenom území, ktoré sú vystavené pravidelnému prirodzenému zaplaveniu a zatopeniu, keďže v dôsledku takéhoto zaplavenia alebo zatopenia nedochádza na dotknutých pozemkoch k „striedaniu plodín“ v zmysle tohto ustanovenia.

Podpisy